

رفاه خانوار کاهش یافت

13 آذر 1403

گزارش مرکز آمار از رشد اقتصادی در تابستان امسال

تازه‌ترین گزارش مرکز آمار حکایت از آن دارد که ارزش افزوده تولیدات اقتصادی در کل کشور (تولید ناخالص داخلی) طی تابستان امسال 2 هزار و 638 هزار میلیارد تومان بوده است. البته اگر ارزش حاصل از استخراج نفت و گاز طبیعی از این رقم خارج شود، ارزش تولید ناخالص داخلی کشور در دومین فصل امسال به 2 هزار و 22 هزار میلیارد تومان می‌رسد.

بر این اساس، رشد اقتصادی کل کشور با احتساب نفت 3.4 درصد و بدون آن در تابستان امسال به 2.3 درصد می‌رسد. از میان اجزای ارزش‌افزوده اقتصاد، رشد بخش نفت شدیدتر از سایر بخش‌ها افت کرده و از بالای 21 درصد در تابستان سال قبل به کمتر از 8 درصد در تابستان امسال سقوط کرده است. در مقابل، رشد بخش کشاورزی از محدوده منفی خارج شده و به حدود 3 درصد رسیده است. برآوردهای مرکز آمار از سمت هزینه نیز حکایت از آن دارد که مخارج بخش خصوصی نه تنها افزایش نیافته بلکه نسبت به تابستان سال قبل کمتر هم شده است. از طرفی، رشد صادرات و واردات کالا و خدمات هم شاهد افت قابل‌توجهی بوده است.

بزرگ‌تر شدن اقتصاد ایران از سمت تقاضا نسبت به تابستان سال قبل کندتر شده اما از سمت عرضه، اگر بخش نفت لحاظ نشود، با شتاب بیشتری رشد کرده است. این در حالی است که بخش نفت نیز لحاظ شود، رشد اقتصاد ایران از سمت عرضه نیز کندتر از تابستان سال قبل می‌شود.

اثر کاهش رشد نفتی

رشد اقتصادی در تابستان امسال به روش ارزش افزوده 3.4 درصد برآورد شده در حالی که این عدد در تابستان سال قبل 4.4 درصد بوده است. بنابراین، رشد کل اقتصاد در تابستان امسال در مقایسه با مدت مشابه در سال قبل شتاب کمتری دارد و کندتر شده است. به نظر می‌رسد این کاهش سرعت به دلیل افت شدید رشد بخش نفت باشد چرا که رشد اقتصادی غیرنفتی نه تنها کاهش نیافته بلکه از 0.3 درصد به 2.3 درصد رسیده است. از میان گروه‌های اصلی، تنها رشد اقتصادی گروه کشاورزی و گروه «صنایع و معادن بدون نفت» بالاتر از تابستان سال قبل بوده است. برای مثال، رشد گروه کشاورزی از منفی 4.7 درصد در تابستان قبل، به 3.1 درصد در تابستان سال جاری افزایش یافته است. گروه خدمات نیز به عنوان بزرگ‌ترین بخش اقتصاد ایران با کاهش رشد اقتصادی مواجه بوده و از 4.6 درصد به 1.9 درصد افت کرده است.

مصرف خانوار کاهش یافت

ارزیابی مرکز آمار از وضعیت رشد اقتصادی از سمت مخارج حکایت از کاهش رشد اقتصادی دارد.

به گفته این نهاد، رشد اقتصادی به روش هزینه‌ای در تابستان سال قبل 4.8 درصد بوده اما در تابستان امسال به 4.1 درصد کاهش یافته است. به بیان دیگر، از سرعت رشد مخارج در کل اقتصاد کاسته شده است. از میان اجزای اصلی این روش، شدیدترین کاهش رشد مربوط به رشد مخارج بخش خصوصی (خانوارها) بوده است. این نرخ از 4.8 درصد در تابستان قبل به منفی 0.7 درصد در تابستان امسال رسیده است. به عبارت دیگر، بخش خصوصی که عمده آن شامل خانوارها می‌شود، در تابستان امسال 0.7 درصد کمتر از تابستان سال قبل خرج کرده‌اند.

مصرف نهایی خصوصی از مجموع مصرف نهایی خانوار و مصرف نهایی موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به دست می‌آید. در واقع مصرف خانوارها دربرگیرنده هزینه خانوار بابت خوراکی و نوشیدنی‌ها، پوشاک و کفش، مسکن، بهداشت، حمل‌ونقل و ارتباطات، تفریح و فرهنگ، هتل و رستوران و... می‌شود.

با توجه به آماری که ارائه شده می‌توان گفت که در تابستان امسال، آنچه که به عنوان «رفاه خانوار» یاد می‌شود؛ پایین‌تر از تابستان سال گذشته بوده است.

از دیگر نکات قابل توجه در این بخش، کاهش رشد مخارج در «تشکیل سرمایه ثابت ناخالص» است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که رشد سرمایه‌گذاری ثابت در ایران از 4.7 درصد به 1.3 درصد افت کرده است. تشکیل سرمایه ثابت از دو جزء «ماشین‌آلات» و «ساختمان» ایجاد شده است.

با اینکه رشد در حوزه ماشین‌آلات نیز کاهش یافته بوده اما به نظر می‌رسد علت اصلی کاهش رشد تشکیل سرمایه ثابت، افت شدید در بخش دیگر، یعنی در ساختمان، باشد.

رشد اقتصادی سرمایه‌گذاری در ساختمان از 2.8 درصد به منفی 1.2 درصد افت کرده که می‌تواند سیگنالی از شروع رکود در این حوزه باشد. به همین ترتیب، هم رشد اقتصادی صادرات و هم رشد اقتصادی واردات نیز کاهش قابل توجهی داشته است. این نرخ در بخش صادرات از 15 درصد به 2.3 درصد و در بخش واردات از 13 درصد به 5.5 درصد کاهش یافته است. در نتیجه، در یک ارزیابی کلی می‌توان گفت که بزرگ شدن اقتصاد ایران از سمت تقاضا نسبت به تابستان سال قبل کندتر شده اما از سمت عرضه، اگر بخش نفت لحاظ نشود، با شتاب بیشتری رشد کرده است. این در حالی است که

بخش نفت نیز لحاظ شود، رشد اقتصاد ایران از سمت عرضه نیز کندتر از تابستان سال قبل می‌شود. این نرخ در گروه «صنایع و معادن بدون احتساب نفت» نیز از محدوده منفی 3 درصدی خارج شده و به رشد 2.5 درصدی دست یافته است. در مقابل، رشد بخش نفت از 21.5 درصد به 7.4 درصد سقوط کرده است. این مشاهده می‌تواند تایید کند که سرعت‌گیر رشد اقتصادی در تابستان امسال، «نفت» بوده است.

*اعتماد: 5923